
Reprezentacja interesów regionu na przykładzie Związku Miast Bałtyckich

Robert Radek¹

Streszczenie

Reprezentacja interesów regionu na forum międzynarodowym jest niezwykle ważnym elementem wspierania i przyspieszania rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych. Współdziałanie miast oraz innych struktur terytorialnych, przyczynia się do przezwyciężania słabości tkwiących w poszczególnych regionach i wykorzystywania istniejących szans. Niektóre struktury regionalne i transgraniczne radzą sobie dość dobrze i wypracowują skuteczny model reprezentacji wspólnych interesów, inne z kolei mają z tym spore problemy. Celem zasadniczym zaproponowanej analizy jest próba zweryfikowania tezy, iż Związek Miast Bałtyckich (Union of the Baltic Cities, UBC) pozwala skutecznie wspierać interesy regionu bałtyckiego i przyczynia się do przezwyciężania słabości tkwiących w tym regionie oraz wykorzystywania istniejących szans, dzięki różnym wspólnym działaniom. Związek Miast Bałtyckich jest aktywną siecią ponad 100 miast członkowskich, powstałą w celu rozwijania współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy miastami członkowskimi. Nadrzędnym celem ZMB jest dążenie do demokratycznego, gospodarczego, społecznego, kulturalnego, jak i przyjaznego dla środowiska rozwoju regionu Morza Bałtyckiego. Wieloletnia współpraca stanowi zatem doskonałą okazję do próby oceny dokonanej tej struktury działającej ponad granicami państw.

Słowa kluczowe

region, interes, współpraca transgraniczna, Związek Miast Bałtyckich, peryferie

Link do artykułu:

http://www.pogranicze.uni.opole.pl/biblioteka/docs/tom4/radek_t4n1.pdf

Standard cytowania (APA):

Radek, R. (2016). Reprezentacja interesów regionu na przykładzie Związku Miast Bałtyckich. *Pogranicze. Polish Borderlands Studies*, t. 4, nr 1, s. 75-92.

I.

Kategoria interesu należy do podstawowych kategorii politologicznych. Definiowanie polityki, oprócz ujęcia podmiotowego i przedmiotowego, powinno zdaniem wielu badaczy uwzględniać również ten czynnik, gdyż wszelkie działania polityczne są następstwem doniosłości interesów w jakiejś dziedzinie życia (Bodnar 1988: 30). Niezwykle istotne w wyjaśnianiu zjawisk i procesów

¹ Dr Robert Radek – adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Państw Wysoko Rozwiniętych Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (robert.radek@us.edu.pl).

podejmowania decyzji wydaje się zatem odkrycie i właściwe opisanie kategorii interesu jako kluczowego katalizatora zachodzących w wielu dziedzinach zmian (Ehrlich 1988: 15-20).

W polityce regionalnej, tak jak w każdej subdyscyplinie politologii, kategoria interesu występuje. Co więcej, w działaniach podmiotów polityki regionalnej staje się ona kluczową zmienną, która wyznacza kierunki tej polityki. Każda gmina, powiat, czy region mogą definiować swoje wieloaspektowe interesy i próbować odnajdywać u swoich partnerów podobne interesy, co ułatwia formułowanie czasami zbieżnych, a nawet wspólnych strategii rozwojowych.

W przypadku struktur transgranicznych, regionalnych, czy ponadregionalnych odnalezienie wspólnych, albo przynajmniej zbieżnych interesów stanowi ważny krok na drodze do określenia takich strategii działania, które przybliżą je do realizacji celów korzystnych zarówno dla wszystkich, jak i dla indywidualnie pojmowanych jednostek. Podejmowanie wspólnych działań nakierowanych na realizację tych samych celów zdecydowanie ułatwia ich osiągnięcie i przyczynia się do przyspieszenia rozwoju regionu jako całości, jak i poszczególnych jego części. Nabiera to szczególnego znaczenia w przypadku regionów i obszarów peryferyjnych, które jakby z definicji są skazane na współpracę, jeśli chcą cokolwiek pozytywnego osiągnąć. Za obszary peryferyjne uznaje się właśnie obszary przygraniczne, które niejednokrotnie stawały przed ważnymi dylematami rozwojowymi i we współpracy z partnerami z zagranicy odnajdywały klucz do osiągnięcia sukcesu w wieloaspektowym rozwoju regionalnym.

Słusznie podkreśla się, że rozwój regionalny jest uzależniony od wielu czynników ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych, a w ostatnich latach w dużej mierze związany jest z dwoma na pozór przeciwstawnymi trendami światowymi: globalizacją i regionalizacją (Dorożyński 2011: 147). Najbardziej ogólnie rozumiany rozwój regionalny jest procesem wszelkich zmian zachodzących w regionie, które podlegają ocenie w zależności od przyjętych kryteriów i od ustalonej na ich podstawie struktury celów. Wobec tego rozwój regionalny może polegać zarówno na zmianach pozytywnych, mówimy wówczas o rozwoju progresywnym, jak i negatywnych i wtedy stwierdzamy, że mamy do czynienia z rozwojem regresywnym. To, czy są to zmiany pozytywne, czy negatywne, stanowi niejednokrotnie dużą trudność w ocenie, często bowiem w analizach empirycznych mamy do czynienia ze sprzecznymi tendencjami nie pozwalającymi na łatwą, jednoznaczną kwalifikację konkretnych procesów do określonego typu. Konieczne jest wówczas zidentyfikowanie tendencji głównej i kontrtendencji, co oczywiście nie jest pozbawione subiektywizmu, ale na pewno pozwala określić kierunek i charakter procesu rozwojowego. Rozwój regionalny jest

procesem wielowymiarowym, wybitnie heterogenicznym, co rzutuje na trudność w jego badaniu i wymaga przyjęcia założeń upraszczających. Z kolei rozpatrywanie problematyki rozwoju regionalnego na różnych poziomach uogólnienia, w różnych przekrojach czasowych i przestrzennych, a także w odniesieniu do różnych dziedzin działalności społeczno-gospodarczej wraz z niejednoznacznością i niejasnością pojęć używanych w studiach i analizach regionalnych, powoduje niebezpieczeństwo pomieszczenia różnych wymiarów, poziomów i aspektów, prowadząc nierzadko do licznych nieporozumień. W celu usunięcia tych zagrożeń metodologicznych należy posługiwać się pojęciem rozwoju regionalnego w jasno określonym kontekście (Kosiedowski 2001: 28).

W analizach empirycznych musi być uwzględniony fakt, że rozwój każdego regionu jest pewną wypadkową, swoistą sumą różnych aspektów zachodzących zmian, które to zmiany są wzajemnie powiązane, na zasadzie substytucji, bądź komplementarności. W niektórych przypadkach zmiany te mogą się wzajemnie wykluczać lub zajmować wobec siebie pozycję neutralną.

W rozpatrywaniu rozwoju regionalnego w skali jednego państwa za najistotniejszy kontekst należy uznać kontekst ekonomiczny, bowiem rozwój regionalny jest w dużej mierze procesem o charakterze ekonomicznym, polegającym na transformacji wewnętrznych i zewnętrznych czynników oraz zasobów regionalnych w dobra i usługi. Głównym efektem rozwoju jest tu wzrost gospodarczy regionu, czyli zwiększanie produkcji dóbr i usług wskutek intensyfikacji wykorzystania czynników produkcji oraz poprawy ich efektywności. Tym ilościowym zmianom produkcji powinny towarzyszyć zmiany jakościowe i strukturalne.

W zasadzie podobnie jest, gdy mówimy o rozwoju gospodarczym na obszarach transgranicznych, z tym że tutaj rozwój społeczny wysuwa się na pierwsze miejsce. Można założyć, że w przypadku tego typu społeczności mających nieco inną strukturę, uwarunkowaną funkcjonowaniem różnorodnych barier², w pierwszym rzędzie trzeba zadbać o rozwój społeczny, który następnie pozwoli osiągnąć rezultaty w sferze typowo ekonomicznej.

Zwiększanie ilości oraz poprawa jakości produkowanych dóbr i usług stanowi podstawę pozytywnych zmian w sposobie, poziomie i jakości życia mieszkańców regionu. Wzrost gospodarczy wpływa tym samym na rozwój społeczny, który jest zjawiskiem, dodajmy, trudnym do uchwycenia i oceniania. Pośrednio proces rozwoju społecznego, jego poziom i dynamikę, charakteryzują

2 Nie chodzi tu wyłącznie o bariery fizyczne, na przykład w postaci granic, ale także rzecz idzie o bariery mentalne wynikające z przynależności do innego kręgu kulturowego.

zmiany w poziomie i strukturze konsumpcji oraz dostępności do dóbr i instytucji świadczących usługi na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych oraz rozwoju osobowości człowieka. Ważnym aspektem rozwoju regionalnego jest również postęp techniczny i technologiczny, wyrażający się w podnoszeniu jakości i nowoczesności produkowanych w regionie dóbr i usług, we wzbogaceniu asortymentu, w zmianach rzeczowej struktury produkcji i aparatu wytwórczego, pozwalających na coraz pełniejsze, bardziej racjonalne wykorzystanie czynników i zasobów regionalnych.

Niemniej istotnym jest także współcześnie rozwój regionalny pojmowany jako wzajemna wymiana między człowiekiem a otaczającym go środowiskiem przyrodniczym. Stąd wyodrębnia się czwarty aspekt – rozwój ekologiczny – nawiązujący do znanej idei ekorozwoju. W kontekście przedstawionych założeń, rozwój regionalny obejmuje zatem zmiany zachodzące jednocześnie we wszystkich czterech zakresach. Specyfika regionu jako systemu ekonomiczno-przestrzennego wymaga więc podejścia kompleksowego, polegającego nie tylko na wspomnianej już konieczności łącznego ujmowania wszystkich czterech aspektów rozwoju regionalnego, lecz także na powiązaniu ich z zasadą tzw. ładu przestrzennego, na straży którego stoi państwo jako nadrzędny względem regionu system ekonomiczno-przestrzenny. Ten ład przestrzenny, czyli sposób wykorzystania przestrzeni i rozmieszczenia w niej obiektów społecznych i gospodarczych, w powiązaniu z przyjętymi celami rozwoju regionalnego, jest kategorią, dzięki której w charakterystyce regionu osiągamy swego rodzaju „przestrzenność” i jako taka jest ona istotna w analizie regionalnej. Zwrócić należy jeszcze uwagę na jeden ważny aspekt, a mianowicie w gospodarce rynkowej głównym mechanizmem alokacji zasobów jest rynek, a zatem w sytuacji żywiołowego działania mechanizmu rynkowego konieczna jest korekta. To wszystko powoduje, iż rozwój regionalny nie może w zasadzie obyć się bez ingerencji państwa, które gwarantuje kontrolę przekształceń struktur regionalnych w celu ochrony interesów ogólnych przed egoistycznym nastawieniem zarówno poszczególnych podmiotów, jak i części samorządów lokalnych, uwzględniającą spójne strategie rozwoju (Kosiedowski 2001: 29-30).

Rozwój regionalny może być w związku z tym ściśle skorelowany z realizacją interesów poszczególnych miast zlokalizowanych w danym regionie jako istotnych centrów aktywizujących poszczególne jego fragmenty. W sytuacji, gdy obszar, na którym są zlokalizowane takie miasta wykazuje pewne cechy spójności, zarówno w aspektach gospodarczych, ale także historycznych, kulturowych, cywilizacyjnych, czy politycznych, wówczas zintegrowanie się tych miast w ramach wspólnej struktury transgranicznej może zdynamizować rozwój gospodarczy i przełożyć się pośrednio na rozwój całego regionu.

W pewnym sensie przykładem takich zjawisk jest Związek Miast Bałtyckich (ang. *Union of the Baltic Cities*, UBC), który spełnia opisane kryteria. Co więcej, ów związek jako forma współpracy transgranicznej, pozwala zweryfikować hipotezę, zgodnie z którą współdziałanie miast w jego ramach przyczynia się do przezwycięzania słabości tkwiących w regionie i wykorzystywania istniejących szans, dzięki różnym wspólnym działaniom.

II.

Głębokie procesy demokratyzacji i zmian gospodarczych po 1989 roku w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, wygenerowały nową sytuację polityczną w rejonie Morza Bałtyckiego. Otworzyły się wówczas możliwości swobodnego rozwoju współpracy nie tylko na poziomie międzypaństwowym, ale również na szczeblu społeczności regionalnych i lokalnych. Po ponad ćwierćwieczu współpraca ta stała się istotnym oraz trwałym elementem politycznego i gospodarczego krajobrazu państw tego obszaru. W skład regionu Bałtyku, określanego także m.in. mianem regionu bałtyckiego, nadbałtyckiego czy też Europy Bałtyckiej, wchodzi jedenaście państw stanowiących jego rdzeń, tj.: Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia, Dania, Niemcy, Polska, Federacja Rosyjska, Norwegia, Szwecja, Islandia, a także państwa z nim pośrednio powiązane, takie jak: Czechy, Słowacja i Białoruś. Obszar regionu bałtyckiego nie jest więc jasno określony przez granice naturalne. Współpracę w jego ramach podejmują nie tylko państwa leżące bezpośrednio nad Morzem Bałtyckim, ale także te, które z różnych powodów, są zainteresowane jej rozwojem na swoim obszarze. Z punktu widzenia demograficznego, w pasie wybrzeża Bałtyku, dzielonym przez Szwecję, Finlandię, Rosję, Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę, Niemcy i Danię, zamieszkuje bezpośrednio ok. 16 mln osób. Natomiast cały teren regionu nadbałtyckiego, obejmujący zlewnię Bałtyku, a także dodatkowo tereny położone w Norwegii, na Białorusi, Ukrainie, w Czechach i Słowacji, liczy razem ok. 80 mln mieszkańców (Łodziński 1999: 1; Dośpiał-Borysiak 2006: 44).

Proces nawiązania i rozwoju kooperacji w ramach regionu Bałtyku nie był od samego początku przemian ani oczywisty, ani jasno zdefiniowany, co wynikało z uwarunkowań geopolitycznych, a przede wszystkim międzynarodowych i historycznych. W burzliwym okresie zimnowojennym (szczególnie w latach 50. i 60.) wśród polityków po obu stronach żelaznej kurtyny upowszechnił się pogląd „równowagi bałtyckiej”, budowy strefy „bezatomowej” w regionie bałtycko-skandynawskim, zaś w propagandzie spotkać się można było z pojęciem „Bałtyku jako Morza Pokoju”. Koncepcje neutralności tego obszaru nie były obce również lewicowym siłom politycznym na zachodzie Europy. W latach 90. XX

wieku wpływowe czasopismo *Le Monde Diplomatique* użyło terminów: „strefa współpracy bałtyckiej” i „wspólnota bałtycka”, choć miało świadomość trudności we właściwym zdefiniowaniu tego, co pod tymi sformułowaniami należy rozumieć. Jak podkreślano, region ten był znacznie zróżnicowany pod względem społeczno-gospodarczym, kulturowym oraz cywilizacyjnym i choć słusznie uświadamiano sobie konieczność kooperacji bałtyckiej, to podobnie jak w przypadku „współpracy nordyckiej” pojawiały się wątpliwości. Fiński politolog Peretti Joenniemi stwierdził, że na obszarze Europy Bałtyckiej nakładają się różne dziedziny współpracy zróżnicowane funkcjonalnie i terytorialnie. Mimo tych dostrzeganych wątpliwości przyjął się jednak pogląd o renesansie regionu bałtyckiego, którego cechą immanentną stała się zmiana kształtująca obraz dynamicznie rozwijającego się regionu. Współpraca bałtycka stała się więc – głównie dla państw skandynawskich – pewnego rodzaju przedłużeniem i rozszerzeniem współpracy nordyckiej (Piotrowski 2006: 210-211).

Warto podkreślić, że proces kształtowania się współpracy bałtyckiej był wprost uwarunkowany specyficznym stosunkiem do niej poszczególnych państw. Duńczycy na przykład łączyli ideę współpracy bałtyckiej z atlantycką. Szwedzi podobnie, choć u nich w pierwszym rządzie kładziono nacisk na Bałtyk, a dopiero później na współpracę atlantycką. Usytuowanie państw, takich jak Litwa, Łotwa, czy Estonia wprost determinowało koncentrowanie się wyłącznie na obszarze Morza Bałtyckiego. Polska z kolei, wprawdzie z dostępem do morza, jednak posiadająca wybitnie lądowy charakter, ma interesy określane mianem środkowoeuropejskich. Niemcy często posługiwali się terminem „przestrzeni bałtyckiej” (*Ostseeraum*), co wynikało ze stosowania dość konsekwentnie od wielu lat typowej terminologii geopolitycznej państwa. W sensie geograficznym i politycznym akwen bałtycki spełniał „funkcję pomostową” pomiędzy Wschodem a Zachodem. Realizacja tej funkcji zyskała na znaczeniu po rozpadzie systemu bipolarnego. 14 listopada 1990 roku w Mariehamn na Wyspach Alandzkich odbyła się nadzwyczajna sesja Rady Nordyckiej poświęcona polityce europejskiej, na której rekomendowano aktywniejsze włączenie się Skandynawów w rozwiązywanie złożonych kwestii polityki bałtyckiej jako ważny składnik myślenia nordycko-europejskiego. Podkreślano konieczność wspierania dążeń demokratyzacyjnych państw sąsiedzkich i otwarcie się na wschód. Nieobce stały się w tym czasie także koncepcje neohanzeatyckie, zakładające odrodzenie się tzw. Europy Północnej przy wydatnym udziale Niemiec i Skandynawów, co miało przyczynić się ostatecznie do budowy „bałtycko-nordyckiej wspólnoty” (Piotrowski 2006: 213-214).

W konsekwencji wszystkich tych procesów polityczno-gospodarczych uruchomionych rozpadem układu bipolarnego w Europie, skandynawska Europa

Północna rozszerzyła się terytorialnie na bałtycką Europę Północną, uruchamiając tym samym szereg procesów spajających ten region gospodarczo, społecznie i kulturowo. Warto bowiem pamiętać, że główną barierę w rozwoju współpracy regionalnej w tym regionie stanowiły i nadal stanowią dysproporcje w potencjale gospodarczym i poziomie życia ludności, jakie istnieją pomiędzy poszczególnymi państwami regionu. W skład regionu wchodzi bowiem zarówno kraje wysoko rozwinięte, jak i te, które lepiej lub gorzej przechodzą trudny okres zmian gospodarczych. Widać to wyraźnie na podstawie porównania wysokości dochodu narodowego brutto na jednego mieszkańca. Dysproporcje na korzyść Niemiec występują również w handlu międzynarodowym. Największym eksporterem i importerem w tym regionie są Niemcy. Wartość obrotów tego państwa przekracza sumę obrotów wszystkich pozostałych państw bałtyckich. Wśród barier technicznych w omawianej współpracy regionalnej należy wskazać na niedostatecznie rozwiniętą sieć komunikacyjną, infrastrukturę bankową, turystyczną i telekomunikacyjną w krajach postkomunistycznych. Niezbędna jest tu przede wszystkim budowa dróg tranzytowych, rozbudowa istniejących połączeń lokalnych i regionalnych. Modernizacji wymagają porty i lotniska. Niewystarczająca jest ilość wzajemnych połączeń lotniczych między dużymi miastami bałtyckimi. Geograficzne sąsiedztwo w regionie bałtyckim nie jest jeszcze jak dotąd wystarczającą przesłanką do rozwoju wzajemnych stosunków handlowych, a istniejąca sytuacja jest w dużej mierze kontynuacją stanu sprzed 1989 roku. Istotne są także czynniki demograficzne, stosunkowo wysoki stopień urbanizacji oraz równoczesna duża nierównomierność w przestrzennym rozmieszczeniu osadnictwa w tym regionie. W 44 dużych miastach regionu mieszka prawie 18 mln mieszkańców, tj. ok. 41% ogółu ludności. Najgęściej zaludnione obszary znajdują się w Danii i północnych Niemczech (ponad 100 osób/km²), zaś postępując na wschód i północ gęstość zaludnienia stopniowo spada, osiągając wartość 15-20 osób/km² w Szwecji i Finlandii. Skala i tempo rozwoju współpracy regionalnej są także uzależnione od stabilności politycznej, na którą negatywnie wpływa nadmierne nagromadzenie wojsk i środków bojowych w rejonie Obwodu Kaliningradzkiego, a także napięcia narodowościowe na Łotwie i w Estonii, związane przede wszystkim z realizacją praw mniejszości rosyjskiej (Łodziński 1999: 3).

Istniejące problemy we współpracy regionalnej w regionie Bałtyku, choć odnoszone początkowo głównie do ochrony środowiska naturalnego, stały się głównym tematem konferencji w Ronneby (Szwecja) we wrześniu 1990 roku. Była to pierwsza po zapoczątkowaniu przemian demokratycznych w Europie Środkowej konferencja, która skupiła przedstawicieli rządów i instytucji międzynarodowych zainteresowanych rozwojem współpracy w tym regionie. Odbyła się ona z inicjatywy szefów rządów Szwecji i Polski, a udział w niej wzięli premierzy

państw nadbałtyckich, Czechosłowacji i Norwegii, a także przedstawiciele Wspólnoty Europejskiej i międzynarodowych instytucji finansowych (Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Nordyckiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego). W trakcie konferencji podjęto decyzję o powołaniu Grupy Roboczej Wysokiego Szczebła w celu przygotowania wspólnego programu działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego. Konferencja zakończyła się podpisaniem Deklaracji Morza Bałtyckiego, a także stworzeniem warunków do powołania w Kopenhadze 6 marca 1992 roku Rady Państw Morza Bałtyckiego (Kisiel-Łowczyc 2000: 13).

Sumując te wymienione tylko fragmentarycznie przykłady, można zauważyć, że w latach 90. ubiegłego wieku bardzo żywo toczyły się różnego rodzaju debaty, konferencje i spotkania, których wspólnym mianownikiem było formatowanie współpracy w ramach regionu Bałtyku. Powstające struktury i koncepcje w postaci różnego rodzaju planów i strategii potwierdzały rangę tego obszaru w przestrzeni europejskiej. Jednym z interesujących przykładów tego typu działań stało się powołanie Związku Miast Bałtyckich jako jednej z wielu form współpracy transgranicznej i ponadgranicznej.

III.

Związek Miast Bałtyckich, jako pierwsze szerokie forum wymiany doświadczeń władz municypalnych, został utworzony podczas konferencji założycielskiej, która odbyła się we wrześniu 1991 roku w Gdańsku. Przedstawiciele 32 miast podpisali wówczas deklarację wyrażającą wolę utworzenia organizacji zrzeszającej miasta bałtyckie, jako pewnego rodzaju formę odtworzenia więzi hanzeatycznych. Wśród zasadniczych priorytetów organizacji znalazło się:

- propagowanie, rozwój i wzmacnianie współpracy oraz wymiany doświadczeń pomiędzy miastami położonymi w regionie Morza Bałtyckiego,
- podejmowanie działań w charakterze rzecznika wspólnych interesów władz lokalnych w regionie,
- podejmowanie działań w imieniu miast i władz lokalnych we wspólnych kwestiach dotyczących relacji z podmiotami regionalnymi, krajowymi, europejskimi oraz międzynarodowymi,
- dążenie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju oraz optymalnego ekonomicznego i społecznego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego z pełnym poszanowaniem europejskich zasad lokalnej i regionalnej samorządności oraz subsydiarności (w tym m.in. zapobieganie przestępczości, promowanie wzrostu gospodarczego),

- przyczynianie się do tworzenia wspólnej bałtyckiej tożsamości, spójności i wzajemnego zrozumienia w regionie (Dośpiał-Borysiak 2006: 73).

Tab. 1. Liczba członków Związku Miast Bałtyckich.

Rok	Liczba członków ZMB
1991	32
1995	67
2000	102
2005	109
2010	100
2016	87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronie Związku Miast Bałtyckich http://www.ubc.net/member_cities,6,129.html (pobrano 01.02.2016).

Dynamiczny rozwój organizacji osiągnął swoje apogeum na przełomie wieków, a następnie obserwowany był pewien trend spadkowy. Związek nie przyciąga nowych miast, a zdarza się, że te, które prawie od samego początku funkcjonowały w jego ramach, podejmują decyzję o rezygnacji z członkostwa. Takim przykładem jest Szczecin, w którym 26 stycznia 2016 roku Rada Miasta podjęła decyzję o wystąpieniu z tej struktury. Wyjście argumentowano tym, że przyniesie to miastu oszczędności (zwolnienie z opłaty członkowskiej). Poza tym, w opinii radnych, w ostatnich latach doszło do zmian charakteru kontaktów między miastami i w budowaniu relacji między nimi. Zwiększeniu uległy kontakty bezpośrednie, z pominięciem takich organizacji, jak chociażby Związek Miast Bałtyckich (Kamińska 2016).

Liczba ludności miast członkowskich wynosiła: 15 070 172 mieszkańców (stan na grudzień 2015). Zgodnie ze statutem Związku Miast Bałtyckich (ZMB), członkiem związku może stać się każde miasto położone w pasie przybrzeżnym Morza Bałtyckiego i jego zatokach, a także inne miasto zainteresowane rozwojem regionu Morza Bałtyckiego. Również zainteresowane instytucje i organizacje mogą stać się członkami wspierającymi. Decyzję o przyjęciu miasta bądź organizacji w poczet członków podejmuje zarząd związku (Zygierewicz 2005: 2).

W swoim statucie Związek Miast Bałtyckich za główne cele uznał: 1) systematyczną wymianę doświadczeń między miastami członkowskimi poprzez organizowanie wystaw, spotkań, sesji naukowych oraz innych imprez promujących indywidualne osiągnięcia miast członkowskich, 2) udzielanie poparcia i pomocy miastom członkowskim w prowadzeniu prac badawczych, publikowaniu

wydawnictw poświęconych problematyce Morza Bałtyckiego i obszarów do niego przylegających, 3) promocję zainteresowania historią, ekologią i dziedzictwem kulturowym regionu bałtyckiego, 4) udzielanie poparcia staraniom zmierzającym do rozwoju kontaktów międzyludzkich, w szczególności między młodzieżą miast członkowskich, poprzez spotkania, imprezy sportowe, festiwale i inne, 5) współdziałanie i podejmowanie inicjatyw z rządami państw regionu bałtyckiego, z organizacjami międzynarodowymi na rzecz rozwiązywania problemów wynikających z rozwoju gospodarczego regionu Morza Bałtyckiego i ochrony jego środowiska naturalnego, 6) utrzymywanie kontaktu ze strukturami Unii Europejskiej oraz z Radą Europy, 7) wspieranie współpracy między miastami członkowskimi, np. w ramach partnerstwa miast bliźniaczych, 8) wspieranie miast członkowskich w uzyskiwaniu środków z Unii Europejskiej na współfinansowanie realizacji projektów w regionie bałtyckim.

Tabela 2. Wykaz miast członkowskich Związku Miast Bałtyckich

Państwo	Miasta Członkowskie	Liczba miast
Dania	Aalborg, Aarhus, Guldborgsund, Kolding, Næstved	5
Estonia	Elva, Haapsalu, Jõgeva, Jõhvi, Kärdla, Keila, Kuressaare, Maardu, Narwa, Parnawa, Rakvere, Sillamäe, Tallinn, Tartu, Viljandi, Võru	16
Finlandia	Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kemi, Kotka, Lathi, Mariehamn, Pori, Porvoo, Tampere, Turku, Vaasa	12
Litwa	Gorzydy, Kowno, Klaipeda, Połaga, Poniewież, Szawle, Wilno	7
Łotwa	Kieś, Jēkabpils, Jelgawa, Jurmała, Lipawa, Ryga, Tukums	7
Niemcy	Bergen auf Rügen, Greifswald, Kilonia, Rostock,	4
Norwegia	Arendal, Bergen, Kristiansand	3
Polska	Chojnice, Elbląg, Gdańsk, Gdynia, Koszalin, Krynica Morska, Malbork, Międzyzdroje, Mielno, Pruszcz Gdański, Reda, Sopot, Ustka,	13
Rosja	Kaliningrad, St. Petersburg	2
Szwecja	Gävle, Halmstad, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Malmö, Örebro, Oskarshamn, Robertsfors, Söderhamn, Trelleborg, Umeå, Västervik, Växjö, Visby	18
Razem:		87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronie Związku Miast Bałtyckich http://www.ubc.net/member_cities,6,129.html (pobrano 01.02.2016).

Realizacja tych celów przebiega wielopoziomowo, co potwierdza dotychczasowa udokumentowana działalność związku. Wymiana informacji następuje na cyklicznych spotkaniach, konferencjach, wystawach i sesjach naukowych. Ponadto związek organizuje kursy i szkolenia tematyczne, a cennym źródłem informacji

jest wydawany 2-3 razy w roku biuletyn ZMB. Z większą częstotliwością ukazują się natomiast informator *UBC e-News*.

Związek posiada status obserwatora w następujących instytucjach: Radzie Państw Morza Bałtyckiego (*Council of the Baltic Sea States*, CBSS), Konferencji Plenarnej ds. Współpracy w Regionie Morza Bałtyckiego (*Parliamentary Conference on Cooperation in the Baltic Sea Area*), Komisji Helsińskiej (*Helsinki Commission*, HELCOM), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy (*Council of Europe's Congress of Local and Regional Authorities of Europe*, CLRAE), Komitecie Regionów (*Committee of Regions*). Dodatkowo ZMB współpracuje z Komisją Europejską i innymi organizacjami bałtyckimi oraz europejskimi, m.in. Siedem Wysp Morza Bałtyckiego, Komisja Morza Bałtyckiego Konferencji Peryferyjnych Regionów Morskich Europy, Współpraca Subregionalna Państw Morza Bałtyckiego (Zygierewicz 2005: 3).

Organami ZMB są: konferencja generalna delegatów miast członkowskich, prezydent związku i zarząd, składający się z jednego reprezentanta władz miejskich z każdego państwa oraz prezydenta i wiceprezydentów.

Konferencja generalna (art. 5–8) jest najwyższym organem decyzyjnym ZMB, a jej decyzje nie są ograniczone przedmiotowo. W szczególności statut przewiduje, że konferencja decyduje o treści i zasadach swojego działania. Poza tym wybiera na okres dwóch lat prezydium składające się z prezydenta i trzech jego zastępców (art. 9) oraz zarząd związku. Decyduje również o wysokości stawek członkowskich i udzieleniu absolutorium zarządowi. W jej gestii leży także akceptowanie strategii działania związku oraz raportów z działalności. Konferencja generalna zwoływana jest co dwa lata przez Prezydenta ZMB w różnych miastach członkowskich, a jej postanowienia są obowiązujące, jeśli frekwencja wyniesie co najmniej połowę ogólnej liczby członków. Decyzje zapadają tam większością zwykłą, chyba że głosowania dotyczą zmiany statutu związku (wymagana jest wówczas większość bezwzględna) lub rozwiązania związku (większość kwalifikowana 2/3 przy obecności również 2/3 całego składu związku) ('Statute' 1991: 3).

Do 2016 roku Konferencje Generalne Związku Miast Bałtyckich odbyły się w następujących miastach:

- XIII Konferencja Generalna, Gdynia, 27-30.10.2015,
- XII Konferencja Generalna, Mariehamn, 1-4.10. 2013,
- XI Konferencja Generalna, Liepāja, 5-6.10. 2011,
- X Konferencja Generalna, Kristiansand, 23-26.09.2009,
- IX Konferencja Generalna, Pärnu, 27-28.09.2007,

- VIII Konferencja Generalna, Turku, 29.09 - 2.10.2005,
- VII Konferencja Generalna, Klaipėda, 17-19.10.2003,
- VI Konferencja Generalna, Rostock, 12-13.10.2001,
- V Konferencja Generalna, Stockholm, 24-25.09.1999,
- IV Konferencja Generalna, Gdańsk, 12-13.09.1997,
- III Konferencja Generalna, Aarhus, 8-9.12.1995,
- II Konferencja Generalna, Kaliningrad/Svetlogorsk, 24-25.09.1993,
- I Konferencja Generalna, Kalmar, 22-24.05.1992,
- Konferencja Założycielska, Gdańsk, 19-20.09.1991.

Pomiędzy sesjami najwyższą władzę sprawuje zarząd (art. 10), któremu przewodniczy prezydent ZMB. Zarząd ma prawo przygotowywania i wprowadzania w życie wewnętrznych regulacji związku, a także akceptuje jego budżet ('Statute' 1991: 4-5). W Związku Miast Bałtyckich działają w sposób efektywny komisje (każda zarządzana przez 1-2 miasta) i grupy zadaniowe nazywane umownie sieciami. Obecnie działa siedem komisji: kultury, aktywizacji i zdrowia, planowania miejskiego, bezpieczeństwa, modernizacyjna, zrównoważonego rozwoju, ds. młodzieży.

Sekretariat ZMB znajduje się w Gdańsku, a językiem roboczym jest angielski. Budżet związku tworzony jest ze składek miast członkowskich, których wysokość ustalana jest na podstawie liczby mieszkańców oraz kategoryzacji państw (tzn. podział na zachodnioeuropejskie i wschodnioeuropejskie). Decyzję o wysokości składki podejmuje zarząd i podlega ona akceptacji przez konferencję generalną. Wśród innych wpływów do budżetu związku wymienić można dotacje państw, miast, przedsiębiorstw oraz darowizny i spadki pochodzące od osób fizycznych (Zygierewicz 2005: 6).

W analizach działalności związku przeważają pozytywne oceny. Po dokonaniu przeglądu dokumentów dostępnych na oficjalnej stronie, w tym regularnie wydawanych biuletynów i newsletterów, można potwierdzić, że aktywność Związku Miast Bałtyckich przyczynia się do realizacji nakreślonych celów działania. Zgodnie z opracowanymi dokumentami strategicznymi, podstawową korzyścią wynikającą ze współpracy w ramach związku jest wymiana doświadczeń między partnerami, która przyczynia się do wypracowania wspólnych strategii działania w wybranych obszarach, co pośrednio wpływa na poziom rozwoju całego regionu Bałtyku i potwierdza realizację wspólnych interesów.

Należy docenić duży wkład praktyczny, regularnie odbywających się trzy razy w roku, posiedzeń zarządu ZMB dla rozwoju miast i regionu. Do roku 2016 odbyły się łącznie 74 spotkania zarządu, na których rozpatrywano różne kwestie tak o charakterze ogólnym, jak i szczegółowym. Spośród spraw najczęściej dyskutowanych wymienić można: raporty i analizy przygotowane w ramach funkcjonujących w związku komisji, dzięki którym można ocenić stopień realizacji strategii działania ZMB. Cenne są także różnego rodzaju spotkania, warsztaty, seminaria i konferencje prowadzone dla uczestników, w ramach których rozpatrywane są istotne kwestie nurtujące większość członków związku. Nierzadkie jest też wydawanie różnych przewodników/poradników służących na przykład wdrażaniu zasad współpracy pomiędzy związkiem a sektorem biznesu (*UBC Events*). Oprócz tego, stałym elementem każdego ze spotkań zarządu jest wyrażanie zgody, lub też nie, na realizowanie określonych spraw znajdujących się w agendzie ZMB, przyjmowanie raportów finansowych, a także planowanie działań na kolejne okresy, m.in. zwołania konferencji generalnych, spotkań zarządu, innych form kooperacji z instytucjami europejskiej współpracy terytorialnej.

W ocenie skuteczności działań podejmowanych dla realizacji wspólnych interesów miast regionu przydatne są także opracowywane cyklicznie Programy Zrównoważonego Rozwoju Związku Miast Bałtyckich. W latach 2010-2015 obowiązywała trzecia edycja takiego programu, a w tej chwili obowiązuje nowa, czwarta wersja na lata 2016-2021. Podział na pięcioletnie okresy pozwala elastycznie dostosowywać się do zmian zachodzących w otoczeniu ZMB i stanowi dobry przykład nowoczesnego zarządzania.

W programie na lata 2010-2015 zdiagnozowano główne wyzwania dla ZMB, którymi były: słabszy rozwój niektórych państw regionu, wysoka energochłonność i uzależnienie energetyczne, wzrastające koszty zmian klimatycznych, starzenie się populacji wraz z ujemną migracją, problemy zdrowotne i bezpieczeństwo. Problemy te osadzono w szerszym kontekście międzynarodowym, zwłaszcza wiążąc je z globalnym kryzysem gospodarczym. W związku z tym po przeprowadzonych wielopodmiotowych konsultacjach postanowiono, że program będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach działania, tj. świadomości i zaangażowaniu, zarządzaniu i przywództwie, zarządzaniu zasobami, jakości życia. W pierwszym filarze, nazwanym „świadomość i zaangażowanie” podkreślano, że to świadomość wspólnoty interesów miast jest kluczem do sukcesu całego regionu, dlatego powinno się kłaść nacisk na otwartość, transparentność, czy przepływ informacji między miastami. Wśród nakreślonych w tym obszarze celów znalazło się m.in. większe zaangażowanie poszczególnych członków we wspólne działania, udział co najmniej 60% członków we wspólnych

programach rozwojowych, uwzględnienie strategii zrównoważonego rozwoju ZMB w poszczególnych indywidualnych strategiach miejskich wszystkich miast. Dział „zarządzanie i przywództwo” z kolei eksponował rolę dobrego rządzenia (*good governance*) jako katalizatora do zaangażowania się mieszkańców, firm i innych interesariuszy miast w działania prorozwojowe. Podkreślano konieczność budowania planów zarządzania ryzykiem w celu minimalizowania strat ekonomicznych. W „zarządzaniu zasobami” upatrywano przede wszystkim korzyści dla środowiska naturalnego, które zachowane w czystości może pozytywnie oddziaływać na inne sfery aktywności w regionie. W związku z tym akcentowano m.in. konieczność redukcji CO₂ w miastach, zachęcanie do oszczędności i wysokiej wydajności energetycznej, doprowadzenie do tego, aby w miastach regionu 20% energii pochodziło z odnawialnych źródeł energii, rozbudowywanie wydajnego transportu miejskiego w miejsce indywidualnych środków przemieszczania się. Natomiast „jakość życia”, według autorów programu, powinna sprowadzać się do podnoszenia atrakcyjności przestrzeni miejskiej (ścieżki rowerowe, chodniki, szkoły, ośrodki medyczne), tworzenia programów opieki zdrowotnej z identyfikacją najważniejszych wyzwań zdrowotnych dla mieszkańców (np. otyłość, problemy osób starszych). Wdrażanie wszystkich tych działań, jak podkreślano, zależy od mobilizacji całej sieci miast w ramach ZMB do wdrażania projektów współpracy skomponowanych adekwatnie do potrzeb. Niezwykle istotne jest przy tym także zbudowanie partnerstwa i synergii z innymi organizacjami europejskimi (‘UBC’ 2009: 2-9).

Odpowiedzią na potrzeby regionu jest także realizacja interesów społecznych. Dlatego podczas VI Konferencji Generalnej ZMB w Rostoku w dniu 13 października 2001 roku przyjęto Kartę Socjalną Miast Członkowskich Związku Miast Bałtyckich. Czytamy w niej, że: „Miasta są zobowiązane dbać o dobrobyt swoich mieszkańców oraz bronić swojej niezależności i samorządności. Tym samym ponoszą one odpowiedzialność za los przyszłych pokoleń. Konferencja Generalna ZMB przyjęła niniejszą Kartę Socjalną, dając tym samym polityczny impuls dla polityki socjalnej, wspierającej rozwój integracji społecznej w miastach oraz mającej na celu osiągnięcie przez wszystkich mieszkańców regionu Morza Bałtyckiego zbliżonych i godnych warunków życia” (‘Karta’ 2001). W kolejnych punktach deklaracji uczestnicy spotkania zobowiązali swoich członków do uwzględniania w polityce miejskiej wspólnych interesów społecznych w zakresie: społeczeństwa obywatelskiego, ochrony przed zagrożeniami dla ludności, praw dzieci i młodzieży, ochrony przed dyskryminacją i wykorzystywaniem, równoprawienia płci i zrównoważonego rozwoju (Ibidem).

Niełatwo w sposób syntetyczny uchwycić wszystkie efekty działalności związku, gdyż rozproszenie terytorialne utrudnia komunikację i pokazanie pozytywnych efektów współpracy, a także aktywność na wielu płaszczyznach nie przynosi bezpośrednio mierzalnych efektów. Dlatego przy okazji corocznych konferencji generalnych przedstawiane są raporty z dotychczasowej działalności, dające obraz podejmowanych wysiłków na rzecz implementacji wspólnych/zbieżnych interesów regionu. W celu zilustrowania reprezentacji interesów regionu można posłużyć się m.in. niektórymi wnioskami, jakie zebrano podczas ostatniej konferencji generalnej, która odbyła się w Gdyni w dniach od 27 do 30 października 2015 roku. Na przykład w raporcie z aktywności w latach 2013-2015 podkreślono, że jednym z ważnych celów było zdynamizowanie i ukierunkowanie działalności istniejących komisji w związku, co miało przyczynić się do polepszenia współpracy pomiędzy miastami regionu. W tym celu przede wszystkim zmniejszono liczbę wcześniej działających komisji z 13 do 7, co zdecydowanie usprawniło ich działania. Poza tym zwrócono uwagę, że pozytywne efekty zwiększenia identyfikacji i rozpoznawalności związku w Europie przyniosły działania na polu komunikacji, w tym zwłaszcza udoskonalenie stron www, promocja logo związku, zaistnienie na forach społecznościowych i w innych formach e-komunikacji. Dodatkowo w raporcie pokazano, że związek aktywnie włączył się w działania podejmowane na bliźniaczych forach regionalnych, m.in. na V Forum Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR), które odbyło się 2 czerwca 2014 roku w Turku (Finlandia), czy VI Forum EUSBSR dotyczącym osiągnięcia e-jakości przez łączenie regionu, w dniach 15-16 czerwca 2015 roku w Jürmala (Łotwa) ('Raport' 2015: 1).

Ważnym aspektem współpracy stało się również rozwiązywanie problemów młodego pokolenia na obszarze związku. Na przykład podczas Konferencji Generalnej w Mariehamn, w dniach 1-4 października 2013 roku postanowiono utworzyć grupę zadaniową dotyczącą problemów zatrudnienia młodego pokolenia. Dyskusje w Mariehamn wyraźnie wskazały, że miasta członkowskie związku i ich organizacje partnerskie mają duże doświadczenie w tych sprawach i są zainteresowane, aby współpracować w celu znalezienia praktycznych i skutecznych rozwiązań w walce z bezrobociem wśród młodzieży i ich marginalizacją na rynku pracy. Pierwsze spotkanie tej grupy odbyło się 17 marca 2014 w Tampere. Jej przewodniczący Matti Mäkelä przedstawił wyniki prac na posiedzeniu zarządu dzień później. Zdecydowano, że wszystkie miasta powinny dokonać przeglądu istniejących wyzwań, dobrych praktyk i innowacji w zakresie m.in.: poradnictwa i wsparcia młodzieży, elastycznych ścieżek edukacyjnych, współpracy między różnymi podmiotami, aktywizacji młodzieży, zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Na spotkaniu w dniach 29-30 stycznia 2015 w Rydze, 22 ekspertów reprezentujących 14 miast związku zaproponowało rozwiązania

i odpowiedzi na następujące pytania: 1) Jakie narzędzia i metody są dostępne, aby motywować młodzież? 2) W jaki sposób promować przedsiębiorczość społeczną i ekonomię społeczną? 3) W jaki sposób rozpoznać i zweryfikować umiejętności młodzieży? 4) Jakie są nowe sposoby wsparcia dla młodzieży imigranckiej? 5) W jaki sposób możemy bardziej efektywnie wykorzystywać nowe technologie w poradnictwie, wsparciu i edukacji? 6) Jakie są sposoby przejścia od złego do dobrego zatrudniania? 7) W jaki sposób możemy pomóc przekształcić się systemowi w bardziej przyjazny zatrudnieniu? ('UBC' 2015: 13-39). Po przeprowadzonych dyskusjach stwierdzono, że istnieje realne zapotrzebowanie na wspólny projekt w regionie Morza Bałtyckiego koncentrujący się na rozwoju zatrudnienia młodzieży. W konsekwencji podjęto decyzję, że grupa zadaniowa powinna rozpocząć przygotowania do nowego projektu, który będzie gromadzić i upowszechniać istniejące dobre praktyki w tym obszarze, a także wspierać rozwój nowych praktyk i modeli promujących zatrudnienie młodego pokolenia w regionie ('Raport' 2015: 4-5).

W trakcie konferencji generalnych niezwykle inspirujące są prezentacje przedstawicieli poszczególnych miast członkowskich, w trakcie których upowszechniane są dobre praktyki i doświadczenia, które można przenosić do innych miast członkowskich związku. Podczas ostatniej konferencji w Gdyni (2015) zostało zaprezentowanych wiele takich doświadczeń. Na stronie internetowej konferencji umieszczono kilkanaście przykładowych prezentacji, co pozwala dodatkowo je rozpowszechniać w przestrzeni sieciowej³.

Podsumowując wieloaspektową działalność Związku Miast Bałtyckich, można dostrzec spójność i zbieżność podejmowanych przedsięwzięć z interesami całego regionu. Diagnozowane przez związek problemy o charakterze społecznym, komunikacyjnym, infrastrukturalnym, czy ekologicznym są w zasadzie podobne dla wszystkich miast członkowskich organizacji, dlatego należy docenić podejmowane wspólne działania w tych obszarach. Widoczna jest również systematyczność w urzeczywistnianiu różnych projektów, która świadczy o konsekwencji w realizacji wspólnych długookresowych, ale także i krótkookresowych celów. Dobre, przemyślane i stałe współdziałanie organów związku, choć niezbyt widowiskowe, przyczynia się jednak do identyfikacji i budowania tożsamości miast regionu Bałtyku, co należy uznać za jedno z najważniejszych osiągnięć. Bez poczucia wspólnoty, czy chociażby zbieżności interesów, nie jest bowiem możliwe konstruowanie wspólnych, a przede wszystkim skutecznych wizji rozwojowych w regionie. Dotychczasową działalność ZMB należy

3 <http://ubconferencjedgynia.pl/conference-documents>, pobrano 10.07.2016.

w związku z tym ocenić pozytywnie, gdyż przyczynia się do szybszego rozwoju miast regionu i pomaga przez to realizować również interesy całego obszaru. Jest przede wszystkim ważną platformą służącą lepszej komunikacji, wymianie myśli, transferowi wiedzy i najnowocześniejszych osiągnięć cywilizacyjnych, bez której integracja w regionie Bałtyku przebiegałaby znacznie trudniej, a jej efekty nie byłyby tak jednoznacznie pozytywne. Należy w związku z tym żywić nadzieję, że po 25 latach współpracy ZMB odnajdzie impulsy do dalszych wspólnych wysiłków i będzie konsekwentnie realizował interesy służące rozwojowi całego regionu.

Literatura

- Bodnar, A. (1988). *Nauka o polityce*. Warszawa: PWN.
- Dorożyński, T. (2011). Rozwój regionów a globalizacja i regionalizacja gospodarki światowej. W: J. Rymarczyk, M. Domiter, W. Michalczyk (red.), *Problemy regionalizmu i globalizacji*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego.
- Dośpiał-Borysiak, K. (2006). *Polityka Szwecji i Finlandii w regionie Morza Bałtyckiego*. Łódź-Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Ehrlich, S. (1980). *Oblicza pluralizmów*. Warszawa: PWN.
- Kamińska, J. (2016). Szczecin opuszcza związki. <http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/szczecin-opuszcza-zwiazki/>, pobrano 10.07.2016.
- Kisiel-Łowczyc, A. (2000). *Bałtycka integracja ekonomiczna*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- 'Karta' (2001). Karta Socjalna Miast Członkowskich Związku Miast Bałtyckich 2001. www.former.ubc.net/plik,447.html, pobrano 10.07.2016.
- Kosiedowski, W. (2001). Teoretyczne problemy rozwoju regionalnego. W: W. Kosiedowski (red.), *Zarządzanie rozwojem regionalnym i lokalnym*. Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”.
- Łodziński, S. (1999). *Współpraca regionalna i transgraniczna w regionie Morza Bałtyckiego. Informacja nr 660*. Warszawa: Kancelaria Sejmu. Biuro Studiów i Ekspertyz.
- Piotrowski, B. (2006). *Integracja Skandynawii. Od Rady Nordyckiej do wspólnoty europejskiej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- 'Raport' (2015). Raport on the Activities of the Union of the Baltic Cities October 2013 – October 2015. <http://ubcconferencegdynia.pl/conference-documents/>, pobrano 10.07.2016.
- 'Statute' (1991). Statute of the Union of the Baltic Cities.(1991). <http://www.ubc.net/documentation>, pobrano 10.07.2016.

'UBC' (2009). UBC Sustainability Action Programme 2010-2015. Agenda for Sustainable Baltic Cities, Adopted at the X UBC General Conference, Kristiansand, September 2009.

'UBC' (2015). UBC Task Force on Youth Employment and Well-Being. Final Report: The Good, The Bad and The Next Practices, Turku, October 2015.

Zygierewicz, A. (2005). *Związek Miast Bałtyckich. Informacja nr 1117*. Warszawa: Kancelaria Sejmu. Biuro Studiów i Ekspertyz.

Representation of interests of the region on the example of the Union of the Baltic Cities

Abstract:

Representation of interests of the region in international forums is an extremely important element in supporting and accelerating the development of local and regional communities. The cooperation of various entities, including cities and other territorial structures, contributes to overcoming the weaknesses of the various regions and the use of existing opportunities. Some regional and cross-border structures can cope fairly well and work out an effective model for representation of common interests, while others have big problems. The main goal of the proposed analysis is to verify the thesis that the UBC (Union of the Baltic Cities, UBC) can effectively promote the interests of the Baltic region and contributes to overcoming the weaknesses of the region and using existing opportunities, through various joint actions. It is worth remembering that the UBC is an active cooperation network of over 100 member cities and was founded in order to develop cooperation and exchange of experiences between the member cities. The fundamental UBC goal is to strive for democratic, economic, social, cultural and environmental development of the Baltic Sea region. The UBC has been brought to life at the Founding Conference, held in Gdansk on 19-20 September 1991, during which representatives of 32 cities signed the Declaration expressing a wish to create an organization of Baltic cities. Long-term cooperation of this crossborderly operating structure is therefore an excellent opportunity to try the assessment of its achievements.

Keywords

region, interest, cross-border cooperation, Union of the Baltic Cities, periphery